Modern Nyelvoktatás 2024/3–4.
https://doi.org/10.51139/monye.2024.3-4.172.182

NYELVKÖNYVTÖRTÉNET

MEDGYES PÉTER

Négy régi angol tankönyv bemutatása és értékelése IV.

A négyrészes sorozat (Medgyes 2023a, 2023b, 2024) utolsó darabjaként a „Czobor–Horlai" kötetet ismertetem. A könyv első kiadása idején (1976) mindkét szerző az Idegennyelvi Továbbképző Központban (ITK) tanított és vizsgáztatott. Czobor Zsuzsa ezt követően több éven át angol nyelvterületen élt, és egyetemi oktatói munkája mellett menedzsment tanácsadóként dolgozott több neves intézménynél. Horlai György a Könyves Gimnáziumból került az ITK-ba. Egyebek között három rádiós angol nyelvleckesorozat elkészítése fűződik a nevéhez, de közreműködött a Monty Python szkecscsek és a Waczak szálló (*Fawlty Towers*) tévésorozat magyarításában is. Legendás volt gyűjtőszenvedélyéről: elképesztő mennyiségű angol hang- és videóanyagot tárolt otthonában.

A könyv – akárcsak elődje, a „Báti–Véges" – a Tanuljunk nyelveket! sorozat részeként a Tankönyvkiadó gondozásában látott napvilágot. A cím (*Angol nyelvkönyv I.*) jelzi, hogy kezdők számára készült. Az alcímet (*English by Stealth*) csak a tartalomjegyzékben tüntették fel, a borítóról hiányzott, talán azért, mert a keretjáték – tankönyvek esetében szokatlan módon – krimiparódia.

A könyv szerkezete

A kemény kötésű könyv megjelenésekor jutányos áron, 55 forintba került. Három fő részből (*Parts*), ezen belül – arányosan elosztva – 30 leckéből (*Episodes*) áll, s mindhárom rész végén egy 50 feladatból álló teszt szerepel. A 639 oldalas kötet kétharmadát a leckék teszik ki, majd következik egy bő százoldalnyi nyelvtani összefoglaló, egy angol-magyar szójegyzék, végül egy nyelvtani mutató.

A tömör előszóban és bevezetőben a szerzők jelzik, hogy a könyv tanfolyamokon vagy egyéni úton tanuló felnőttek számára készült, „anyaga heti 12 órás tanulás mellett 34 hét alatt végezhető el" (14. oldal), erre épül majd az állami nyelvvizsgára felkészítő haladó kötet. Javaslatuk szerint a mintegy 1200–1300 lexikai egység jelentésének érdemes egynyelvű szótárakban utánanézni, elsődleges cél a beszédkészség fejlesztése, mindamellett kellő súlyt fektetnek az olvasás és írás, valamint a nyelvtan tanítására is. Hangsúlyozzák továbbá, hogy munkájuk során figyelembe vették a korszerű hazai és külföldi tankönyvek módszereit is.

A leckék azonos módon épülnek fel, élükön az új lexikát és nyelvtant illusztráló olvasmánnyal, amely váltakozva párbeszédes vagy leíró jellegű. Az olvasmányokban kibontakozó „televíziós sorozat" egy négytagú betörőbandáról szól, akik megpróbálják elrabolni a Lee-család felbecsülhetetlen értékű Leonardo-képét. A krimit hétről-hétre a Ramsey-család nézi és kommentálja. Az új szavakat és kifejezéseket tartalmazó szószedetet az új nyelvtani jelenségek puszta felsorolása követi. A leckéket fele-fele arányban nyelvtani gyakorlatok (*Grammar Exercises*) és úgynevezett tematikus gyakorlatok (*Comprehension Execises*) zárják.

Egy mintalecke

A mintaleckét a könyv közepéből választottam ki, de helytakarékossági okokból csak bizonyos részeit idézem. Az előzményekből kiderül: a rablóvezér azzal bízza meg Joe nevű bűntársát, hogy vállaljon mindenesi munkát a Lee-családnál, közben fürkéssze ki, hol rejtegetik a festményt. Ebben az olvasmányban Mrs Lee részletesen ismerteti Joe munkakörét.

Episode Fifteen

YOU MUSTN'T GO THERE

Mrs Lee	Now you know all the rooms except your room. Here we are. This is your room.
Joe	It's not very big, is it?
Mrs Lee	It isn't big, but it's nice and clean.
Joe	Can I invite my friends here?
Mrs Lee	You mean girl friends, don't you?
Joe	Yes, I do.
Mrs Lee	You mustn't invite girls here.
Joe	But I ...
Mrs Lee	I can't allow girls in the gardener's room, can I?
Joe	Very well, madam. What do I do all day?
Mrs Lee	Early in the morning you must water the flowers, but you mustn't make any noise, because everybody is asleep.
Joe	Must I water the flowers every day?
Mrs Lee	Only some of them. You needn't water them all every day.
Joe	Very good, madam. What must I do then?
Mrs Lee	You must clean and tidy all the rooms, except the study. You must air the rooms, sweep the floor and hoover the carpets.
Joe	Must I hoover the carpets every day?
Mrs Lee	No, you needn't. ...

JOE'S WRITING A LETTER, TOO

All the members of the Lee family are in the living-room. They are writing letters to their friends. They are inviting them to a party.

The Lees give a party every month and invite a lot of people from the town. They give a big party every year on 30th April. April 30th is Barbara's birthday. They invite all their close friends to Barbara's birthday party. They invite the same people every year. They mustn't send the invitations too late, but they don't have to send them too early either, because every year the party is on the same day, and every year they invite the same people, so everybody knows about the party.

Kate is writing the letters. Mr Lee is writing the addresses on the envelopes. Barbara is putting the letters into the envelopes and Dick is sticking the stamps on the envelopes. …

A párbeszédnek – a szórakoztatáson túl – kettős célja van: egyrészt az új lexika, másrészt az új nyelvtan szövegkörnyezetben történő bemutatása. A szavak és kifejezések jórészt a háztartással kapcsolatosak, míg a nyelvtan fókuszában a *mustn't* és *needn't* használata áll. A leíró szöveg a levélírással összefüggő szavakat és kifejezéseket vezeti be, illetve a korábban már ismertetett folyamatos, illetve egyszerű jelenidőt forgatja meg.

WORDS

Nouns	**Verbs**	**Adjectives**	**Other Words**
an address [ə'dres]	to air [eə]	close [klous]	simply ['simpli]
a birthday['bə:θ-dei]	to allow [ə'lau]	tidy ['taidi]	together [tə'geðə]
an envelope ['envəloup]	to dust [dʌst]		twice [twais]
a flower ['flauə]	to hoover ['hu:və]		until [ən'til]
furniture ['fə:nitʃə]	to invite [in'vait]		
an inspector [in'spektə] …	to leave out …		

Expressions

I can't allow girls in the gardener's room
Very well, madam
all day
You mustn't make any noise
every day
Very good, madam
every other day
a piece of furniture
twice a month…

Mint látható, a szószedet – szófajok szerinti elrendezésben, azon belül betűrendi sorrendben – először a szavakat (*Words*), majd előfordulásuk sorrendjében a kifejezéseket (*Expressions*) sorolja fel. A szögletes zárójelbe tett fonetikai jelek többé-kevésbé Daniel Jones (1917) rendszerét követik. A lecke szószedete a magyar jelentéseket nem adja meg, azok csak az összesített szószedetben szerepelnek; a magyar szavak mellett zárójelben annak a leckének a sorszáma olvasható, amelyben az adott egység először fordul elő.

Az új nyelvtani anyag felsorolása mellett csupán sorszám utal a nyelvtani összefoglaló megfelelő passzusaira:

Grammar

mustn't	69.
needn't	70.
once a week	111.

A nyelvtani összefoglaló a lecke nyelvtani anyagához az alábbi magyarázatokat és példamondatokat fűzi:

69. "Must not"

A jelenre és a jövőre vonatkoztatva tiltást fejez ki. A „must"-hoz hasonlóan kifejezésre jut a beszélő magatartása.

You mustn't be late.	Nem szabad elkésned.

A „must"-ra adott negatív válasz a „needn't".

Must I water the flowers?	Meg kell öntöznöm a virágokat?
Yes, you must.	Igen, meg kell.
No, you needn't.	Nem, nem szükséges.

70. „Needn't", tagadó alakú „have to"

needn't	
hasn't/haven't got to	+ Infinitive (Present)
doesn't/don't have to	+ Infinitive (Past)

We needn't lock the door.	Nem kell bezárnunk az ajtót.
I didn't have to fill in a form.	Nem kellett kitöltenem a kérdőívet
You won't have to get back by eight.	Nem szükséges, hogy nyolcra visszagyere.

Egy-egy lecke átlagosan 18–20 gyakorlattal zárul; az előbbiek túlnyomórészt szóbeli feldolgozásra szánt drillek, az utóbbiak inkább az új lexikai egységeket forgatják meg,

ilyen és ehhez hasonló instrukciók kíséretében: „Válaszoljunk a kérdésekre; Alakítsuk át; Egészítsük ki; Szerkesszünk helyes mondatokat; Használjuk a megfelelő igeidőt; Fordítsuk le; Írjunk fogalmazást / párbeszédet; Tollbamondás; Beszélgessünk az alábbi képekről; Adjunk szóbeli válaszokat".

A 15. lecke 8 nyelvtani és 11 tematikai gyakorlatot tartalmaz. Ebből idézek egy csokorra valót:

GRAMMAR EXERCISES

1. Alakítsuk át szóban az alábbi mondatokat a táblázat és a példa szerint.

Don't	make any noise. drink any whisky.
You mustn't	be late.

Don't leave the window open, Barbara.

A)	Barbara, you mustn't leave the window open.
B)	She mustn't leave the window open.

1. Don't come home late, Fred.
2. Don't smoke, John.
3. Don't take my car out, Dick.
4. Don't get up before Sunday, Mr Smith. ...

2. Adjunk a táblázat szerint választ az alábbi kérdésekre.

Yes, you must.		
Must	I	water the flowers?
	she	tidy all the rooms?
		sweep the floor?
		hoover the carpet?

No, you needn't.		
No,	you	
	she	needn't.
Yes,	you	must.
	she	

1. Must I dust the furniture? No, you ...
2. Must she polish the floor twice a week? Yes, ...
3. Must he clean the windows too? No, ...
4. Must Joe hoover the carpets every day? Yes, ...

4. Adjunk szóbeli válaszokat az alábbi mondatokra a táblázat segítségével.

HOW OFTEN do you	water the flowers? clean the rooms? polish the floor?

Once Twice Three Five times Ten	a day a week a month a year

How often do you clean your windows? (1x a week)

I clean them once a week.

1. How often do you give a party? (2x a year)
2. How often do you meet the Lees? (4x a month)
3. How often do they air the rooms? (3x a day)
4. How often does he clean the car? (2x a week) ...
5. Tegyük a fenti gyakorlatokat múlt időbe. Helyettesítsük be a számokat újabbakkal.

COMPREHENSION EXERCISES

9. Válaszoljunk a kérdésekre.

1. What's Joe's room like?
2. Can he invite his girl friends there?
3. What must he do early in the morning?
4. Must he water the flowers every day? ...

10. Alakítsuk át a példa alapján.

A) We didn't invite the Lees.

We invited everybody except the Lees.

1. I don't know the gardener.
2. Joe couldn't see Kate.
3. He never listens to me.
4. She couldn't find the address. ...

B) I only asked him for a key.

I asked him for nothing except the key.

1. She only had bread and butter for breakfast.
2. He only quarrelled with Mrs Lee.
3. I only know Mr Dickson.
4. We could only speak to the architects. ...

12. Egészítsük ki az alábbi szöveget a felsorolt igékkel.

to air	to go	to put on
to clean	have got	to wash
to come	to hoover	to water
to change	to keep	to use
to dust	to leave out	
to finish	to make	

I usually ... our rooms once a week. I ... everything except the bathroom and the kitchen. That's my wife's job. We must, of course, ... the rooms every morning. Every Saturday afternoon when I ... work I ... home. First I ... . I usually ... some old clothes. We ... the hoover in a cupboard in the hall. I ... all the carpets, the floor and the furniture. I mustn't ... anything. It ... my wife angry. We ... a floor polisher, too. I ... it only every other week. Then I ... the flowers and that's all. I needn't ... the windows and the doors. Usually an old woman ... to clean them about once a week. …

14. Gyakoroljuk a párbeszédet.

A: Did you invite everybody from the office?
B: Yes, all except *old Mr Hardy.* *
A: Why did you leave him out?
B: Because *he mustn't drink any alcohol.* **
A: Mustn't he? I didn't know about that.

*	Miss Green	**	doesn't like my husband / wife / friends / the Lees / Barbara
	Barbara		never goes to parties
	Kate		always quarrels with Mary
	the Brooks		can't speak English
			must help his wife at home …

A hanganyag

Négy évvel az első kiadás után a szerzők hanganyaggal egészítették ki a tankönyvet Magyarországon élő britek hangalámondásával. A 12 bakelitlemezt tartalmazó, kétrészes csomaghoz mellékeltek egy-egy füzetet, amely a teljes hanganyagot írásban rögzítette. A bevezetőben módszertani tanácsokat fűztek a használatához.

Az első hat lemezen az olvasmányok hallhatók, majd úgynevezett ismétlő gyakorlatok következnek, melyek az adott lecke nyelvtani és lexikai elemeit forgatják meg. Ez utóbbiak szövege csak a füzetben olvasható, a tankönyvben nem. Minden mondat vagy mondatrész után szünet jelzi, mikor kell megismételni az elhangzott passzust. A szerzők azt javasolták, hogy a tanuló csak fül után dolgozzon, mondván, hogy az írott szöveg zavarólag hathat a helyes kiejtésre. Íme egy példa a 15. leckéből:

Listen and repeat

ONE

Mrs Lee	You must clean and tidy all the rooms, ... except the study. ... You must air the rooms, ... sweep the floor ... and hoover the carpets. ...
Joe	Must I hoover the carpets every day? ...
Mrs Lee	No, you needn't. ... Clean the rooms downstairs first. ...
Joe	When can I clean the rooms upstairs? ...
Mrs Lee	Not until ten. ... You mustn't go upstairs until ten. ...

A második hat lemez nyelvtani és lexikai gyakorlatokat tartalmaz, ám azok eltérnek a tankönyvi gyakorlatoktól, és csak a füzetben találhatók. Túlnyomórészt háromütemű drillek sorjáznak benne, hasonlóan az alábbihoz:

15.1 Listen.

A: Tell Joe not to leave the bag behind.
B: Joe, you mustn't leave the bag behind.
A: Tell Fred not to drink any whisky.
B: Fred, you mustn't drink any whisky.
Now go on.
A: Tell Joe not to leave the bag behind.
S: ...
B: Joe, you mustn't leave the bag behind.
A: Tell Fred not to drink any whisky.
S: ...
B: Fred, you mustn't drink any whisky.
A: Tell Oliver not to go back to sleep.
S: ...
B: Oliver, you mustn't go back to sleep.
A: Tell the children not to make any noise.
S: ...
B: Children, you mustn't make any noise. ...

A lemezeket később hangkazetták váltották fel – tartalmi változtatás nélkül; e technikai újításnak köszönhetően a tanuló bármikor megállíthatta és visszatekerhette a szalagot, ha valamit nem értett vagy meg akart ismételni.

Értékelés

Kétségtelen, hogy a Czobor–Horlainak a kerettörténet adja meg a sava-borsát; a szellemes és ügyesen bonyolított krimiparódia természetesen „a Jó" győzelmével ér véget. A négy betörő egyéni karakterjegyekkel rendelkezik: a bandavezér Gentleman Henry például rendre rápirít nyersen visszakérdező társaira, mint rögtön a legelső párbeszédben:

Henry	Joe.
Joe	Yes, Henry?
Henry	Come here, please.
Joe	What?
Henry	Say 'pardon', not 'what'.
Joe	Pardon? ...

A későbbi epizódokban „észrevétlenül" kerülnek elő az új nyelvtani anyagrészek is, mint például a folyamatos jelenidő vagy a függő beszéd. Miközben Mrs. Ramsey történetesen a konyhában mosogat, a család többi tagja kommentálja, hogy a képernyőn éppen ki mit csinál (folyamatos jelenidő) és miről társalog (függő beszéd). Kevés kezdő nyelvkönyvről mondható el, hogy szinte egyetlen mondata sem hat erőltetettnek. Feltételezem, hogy ez Penelope Saunders anyanyelvi lektornak is köszönhető.

Egyébiránt az egy-egy leckére jutó 40–50 új egység között mindössze öt akkoriban gyakori, de ma már idejétmúlt szót és kifejezést találtam: *walkie-talkie*, *colour TV*, *typewriter*, *transistor radio*, *How d'you do?*. Ez utóbbi kapcsán érdemes kiemelni a beszélt angol nyelvre jellemző összevont alakok rendszeres használatát, valamint azt, hogy a szerzők tudatosan forgatják meg a korábban bevezetett szavakat.

A szószedetben az igék előtt mindig odabiggyesztik a *to*-t, kivéve természetesen a segédigék esetében, a megszámlálható főnevek előtt pedig a határozatlan névelőt (*a, an*). Jó ötlet, hogy a következetes egynyelvűség érdekében az angol szavak mellől hiányoznak a magyar megfelelőik – a könyv végén található szószedetben bárki utánanézhet.

Ami a nyelvtant illeti, örvendetes, hogy kimarad a kötetből például a *Future Perfect*, a szenvedő szerkezet vagy a segédigék múlt ideje. Végtére is kezdő könyvről van szó! Ugyanakkor – mint már említettem – a szerzők a könyv végére száműzték a nyelvtani magyarázatokat és példamondatokat, már csak a tömörítés végett is, hiszen például a 15. lecke így is 14 oldalt tesz ki. (Kötözködésképpen fölvetem: miért a nagybetűvel szedett *WORDS* alatt szerepel a *Grammar*?) A szószátyárkodás a nyelvtani összefoglalóra sem jellemző; csak elvétve találkozunk olyan homályos megfogalmazással, mint amilyen az alábbi: „A 'must'-hoz hasonlóan kifejezésre jut a beszélő magatartása." (509. oldal) Vajon mit értsünk ezen? Ugyanakkor dicséretes, hogy a szerzők csínján bántak a nyelvtani terminusokkal, és hibátlan magyarsággal fordították le a példamondatokat.

A nyelvtani és tematikus gyakorlatok kapcsán említést érdemel, hogy azok nemcsak az új anyag bevésését szolgálják, hanem a korábbi jelenségeket is rendre megforgatják. Kevésbé tetszik viszont, hogy egyrészt miért magyar nyelvűek az instrukciók,

másrészt mi szükség volt annyi gyakorlatot belezsúfolni egy-egy leckébe – a kevesebb alighanem több lett volna.

Végezetül nem mehetek el szó nélkül Tóth Gyula kitűnő illusztrációi mellett, amelyek hol pusztán díszítő, hol pedig funkcionális szerepet töltenek be, egy-egy nyelvtani vagy lexikai jelenség megértetését szolgálva.

A könyv utóélete

A Czobor–Horlai mindezidáig 12 kiadást élt meg. Sok tízezer ember tanult belőle, és mindenki az elismerés hangján nyilatkozott róla. Íme néhány idézet: „Gentleman Henry és Sandwich Fred voltak az első angol 'ismerőseim'." „Már-már szórakoztató irodalom. Zseniálisan könnyed és humoros. Nagyon szerettem belőle tanulni." „Az öt csillag nemcsak a zseniális módszertanért jár, hanem a páromért, aki ebből akart megtanulni angolul, de aztán inkább feleségül vett. :)" A kurzus hanganyaga is kelendőnek bizonyult: elismeréseképpen a Hungaroton aranylemezzel díjazta.

A szerzőpáros a kilencvenes években alaposan átdolgozta a könyvet, s a felfrissített kiadás – vadonatúj köntösben – a Corvina Kiadó gondozásában jelent meg 1998-ban. Immár a borítón is ott díszeleg a könyv címe (*English by Stealth*) a magyar fordításával együtt (*Lopva angolul*), ám ami ennél fontosabb: az eredetileg vaskos kötet négy karcsúbb kötetre bomlik, melyek közül három – nagyjából arányos elosztásban – a leckéket, míg az utolsó a nyelvtani összefoglalót tartalmazza. Vitathatatlan, hogy az új kiadás sokkal mutatósabb és áttekinthetőbb az eredetinél.

Tartalmi szempontból vizsgálva a tananyagot, a krimiparódia szövege nem változott, így a szószedet sem, leszámítva, hogy a fonetikus jelek itt már teljes mértékben a Jones-féle rendszert követik. A nyelvtanra vonatkozó utalási rendszer sem módosult: a negyedik kötetben olvashatók a magyarázatok és példamondatok, amelyek tartalmi szempontból alig változtak, viszont az eredetinél tagoltabb formát öltöttek. A leglényegesebb változtatás a leckezáró gyakorlatokat érinti. A szerzők a korábbihoz képest fele annyi gyakorlattal is beérték, a nehézkesebbeket átírták, illetve újakat kreáltak. A hanganyag változatlan formában került forgalomba (vélhetően takarékossági megfontolásból is), ugyanakkor a szövegkönyv beékelődik a három kötet megfelelő részébe *Listen and Repeat*, illetve *Recorded Exercises* jelöléssel. Érdekes, hogy az átdolgozott kiadásban Tóth Gyula helyett Farkas Zsuzsa az illusztrátor.

Még egy adalék: a Tankönyvkiadó négy évvel a Czobor–Horlai első megjelenése után kiadta a haladók számára írt kötetet is (Radványi & Székács, 1980), amely közvetlenül az állami nyelvvizsgára való felkészülést szolgálta. Noha nyelvtani anyagát és szókincsét tekintve az első kötetre épült, összefüggő történet helyett témakörök szerint csoportosította a tananyagot. Később ez is a Corvina Kiadó gondozásában jelent meg, de jobbára csak formai szempontból változott az eredeti kiadáshoz képest.

IRODALOM

Báti, L. & Véges, I. (1958). *Angol nyelvkönyv kezdők számára.* Tankönyvkiadó.
Czobor, Zs. & Horlai, Gy. (1976). *Angol nyelvkönyv I.* Tankönyvkiadó.

Czobor, Zs. & Horlai, Gy. (1980). *Angol 1. 1. rész. Leckeszöveg és ismétlő gyakorlatok*. Hungaroton.
Czobor, Zs. & Horlai, Gy. (1980). *Angol 1. 2. rész. Nyelvtani gyakorlatok*. Hungaroton.
Czobor, Zs. & Horlai, Gy. (1998). *Angol nyelvkönyv kezdőknek (starter) 3.1 – Lopva angolul (English by Stealth)*. Corvina.
Czobor, Zs. & Horlai, Gy. (1998). *Angol nyelvkönyv alapszint (elementary) 3.2 – Lopva angolul (English by Stealth)*. Corvina.
Czobor, Zs. & Horlai, Gy. (1999). *Angol nyelvkönyv közép előtti szint (pre-intermediate) 3.3 – Lopva angolul (English by Stealth)*. Corvina.
Czobor, Zs. & Horlai, Gy. (1999). *Angol nyelvtani összefoglaló – Lopva angolul (English by Stealth)*. Corvina.
Jones, D. (1917). *An English Pronouncing Dictionary.* Dent.
Medgyes, P. (2023a). Négy régi angol tankönyv bemutatása és értékelése I. *Modern Nyelvoktatás, 29*(1–2), 188–196. https://doi.org/10.51139/monye.2023.1-2.188.196
Medgyes, P. (2023b). Négy régi angol tankönyv bemutatása és értékelése II. *Modern Nyelvoktatás 29*(3–4), 192–200. https://doi.org/10.51139/monye.2023.3-4.192.200
Medgyes, P. (2024). Négy régi angol tankönyv bemutatása és értékelése III. *Modern Nyelvoktatás 30*(1–2), 208–217. https://doi.org/10.51139/monye.2024.1-2.208.217
Radványi, T. & Székács, Gy. (1980). *Angol nyelvkönyv II.* Tankönyvkiadó.

Végszó

A négyrészes sorozat összegzéseképpen néhány gondolat. Ami a legfontosabb: egy tankönyvet csak annak alapján szabad (és tisztességes) megítélni, hogy az mennyiben felelt meg a nyelvoktatással szemben támasztott akkori követelményeknek. Az, ami a nyelvtanulási célok változása következtében ma elavultnak hat, a könyv megjelenése idején nagyon is korszerű lehetett – ez véleményem szerint mind a négy bemutatott „ősleletre" érvényes megállapítás. Meggyőződésem, hogy szerzőik jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy nyelvtanulók ezrei – tanári segítséggel vagy önerőből – alapszintű angoltudás birtokába jussanak, megnyitva a továbblépés lehetőségét.

Fölvetődik persze, hogy manapság volna-e kedve bárkinek is e könyvekből tanulni. A Latzkó- és Szenczi-féle kötetekből aligha, már csak azért sem, mert azokat ma már legföljebb antikváriumokban lehet beszerezni. A Báti–Véges és a Czobor–Horlai újabb és újabb kiadásai viszont továbbra is kelendőek, annak ellenére, hogy a könyvesboltok polcai roskadoznak a vonzó külsejű és tartalmi szempontból is színvonalas, főleg brit szerzők tollából származó nyelvkönyvektől. No de akkor mégis mi lehet a titka a magyar könyvek sikerének? Valószínűleg az, hogy a négy szerző valami olyasmit tudott, amit brit kollégáik nem tudnak – és nem is tudhatnak. Nevezetesen, hogy mire van szüksége egy *magyar* anyanyelvű tanulónak.

Ami pedig engem illet: nem bántam meg, hogy belevágtam e sorozat megírásába, mert eközben fedeztem föl a maga teljességében, hogy milyen áldozatos munka árán születik meg egy nyelvkönyv.

Köszönetnyilvánítás

Ez úton fejezem ki köszönetemet Kruppa Istvánnak, hogy kölcsönadta gyűjteményének számos darabját, és hasznos információkat bocsátott rendelkezésemre.